

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА ТА
АРХІТЕКТУРИ**

Кафедра суспільно-гуманітарних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
Череднік Д.Л.

«__» _____ 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

**спеціальність - 194 «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та
водні технології»**

рівень вищої освіти - перший (бакалаврський)

факультети - санітарно-технічний, центр заочного навчання

Харків 2018 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Історія України і української культури» для студентів зі спеціальності **194 «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології»**.

Розроблена на підставі програми нормативної навчальної дисципліни затвердженої Вченою радою ХНУБА від 10.06.2016 р. Протокол № 9.

Розробники: Кунденко Я.М., доцент кафедри суспільно-гуманітарних дисциплін, кандидат філософських наук

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри суспільно-гуманітарних дисциплін

Протокол від «19» червня 2018 року № 5

Завідувач кафедри
суспільно-гуманітарних дисциплін

Солошенко О.М.

«19» червня 2018 р.

Гарант освітньої програми зі спеціальності
194 «Гідротехнічне будівництво,
водна інженерія та водні технології»

Карагяур А. С.

« ____ » _____ 2018 р.

Схвалено методичною комісією санітарно-технічного факультету

Протокол від «22» червня 2018 року №10

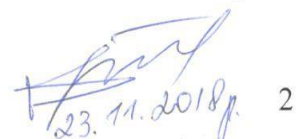
Голова Лисянська Г. В.
« 22 » _____ 00 _____ 20 18 року

Схвалено головою методичної комісії центру заочного навчання

Протокол від 21.06.2018 № 9

« ____ » _____ 20 ____ року Голова (Смачило В.В.)

© ХНУБА, 2018 рік

23. 11. 2018р. 2

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, код та найменування спеціальності, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів: 5	19 «Архітектура та будівництво»	Нормативна	
Модулів: 1	Спеціальність: 194 «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології»	Рік підготовки:	
Змістових модулів: 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання див стор. 14		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		1-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4,5 самостійної роботи студента - 1	освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		год. 32	год. 4
		Практичні, семінарські	
		год. 40	год 4
		Лабораторні	
		год. -	год. -
		Самостійна робота	
год. 39	год.114		
Індивідуальні завдання:			
год 39	год. 28		
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 72/78

для заочної форми навчання – 12/13

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В сучасних умовах євроінтеграційного вектору розвитку вищої освіти, процеси її гуманізації набувають пріоритетного значення. Історія української державності та культури має тисячолітні традиції - має давню та величну культуру та історію, досвід державницького життя. Проте нинішні суспільні процеси вимагають їх переосмислення, що відкриває нові можливості для освітньої сфери щодо вивчення соціально-гуманітарних наук, зокрема навчальної дисципліни «Історія і культура України».

Мета навчальної дисципліни «Історія України та української культури» - на основі вивчення процесів формування, становлення держави України на різних етапах розвитку її історії і культури, адаптувати студентів до пізнання сучасних соціокультурних процесів в Україні, її життєдіяльності як демократичної суверенної держави; реалізація пізнавальної, виховної, світоглядної, практично-політичної функції з метою формування всебічно розвинутої особистості, яка здатна активно включитись до суспільного життя, формування політичної культури, високих громадянських якостей спеціалістів на основі вивчення історії і культури України, прищеплення навичок, використання історико-культурних знань майбутніми спеціалістами для оптимального вирішення професійних питань; формування історико-культурної свідомості молоді, в якій поєднуються знання, погляди, уявлення про суспільний і духовний розвиток, усвідомлення нею нерозривного зв'язку між надбанням минулого і сучасного, традиціями і досвідом різних поколінь українців, виховання громадянського патріотизму, спонукання до активної розбудови і зміцнення держави Україна.

Завдання навчальної дисципліни «Історія України та української культури» - допомогти студенту зрозуміти сучасність на основі методики аналізу минулого, оволодіти основами методики історичного дослідження, зокрема, ретроспективного, порівняльного, діалектичного методу, історичної хронології. На основі найважливіших подій виявити закономірності історико-культурного розвитку України у діалектичному зв'язку із подіями всесвітньої історії та культури, виявити особливості політичних, соціальних, культуротворчих, економічних, державотворчих, духовних процесів в Україні. Синтезувати матеріал дисципліни для визначення ролі та місця України у світовому процесі як минулого, так і сучасності, можливих альтернатив історико-культурних подій, з'ясування причинно-наслідкових зв'язків історико-культурного розвитку. Виробити навички наукової роботи з історико-культурними першоджерелами, різноманітною навчальною літературою.

Історія України та української культури вчить молоду людину, спираючись на загальнолюдські цінності, творчо опрацьовувати і критично переосмислювати багатство світового історичного досвіду та засвоювати його уроки, формувати на цій основі власні переконання, громадянську позицію,

здобувати навички і вміння, соціально-гуманітарні компетенції необхідні для практичної діяльності.

При вивченні навчальної дисципліни «Історія України та української культури» студент **повинен знати:**

- основні шляхи етногенезу української нації;
- основні періоди історичного-культурного розвитку українського народу, етапи формування української нації її державності та культури;
- суспільно-політичні та культурні процеси розвитку українського народу;
- головні події, історичні етапи, що вплинули на хід історії України (праісторію, ранню історію і культуру на початку людської цивілізації на території України; історію та культуру княжої доби: Київської і Галицько-Волинської держави; історію та культуру України під владою Польщі і Литви; козацьку, козацько-гетьманську добу; добу культурного Відродження ХІХ – поч. ХХ ст.; історію країни 1917-1921рр.; соціально-економічний, політичний та культурний розвиток України в 20-30-ті роки; українська національна державність (листопад 1917—1920 рр.); держава і культура України в період тоталітарно-репресивного режиму (1929—1941 рр.); роль України у подіях Другої світової війни; історія і культура України у перші повоєнні роки (1945 — середина 1950-х рр.); в період десталінізації (друга половина 1950-х — перша половина 1960-х рр.); Україна у «Брежнєвський період» застою (середина 1960-х — середина 1980-х рр.); історія і культура в період «перебудови» (1985—1991 рр.); основні етапи проголошення Незалежності України, тенденції соціокультурного розвитку, труднощі та перспективи сучасної української держави;
- діяльність основних історико-культурних осередків та історичних осіб на українській землі.

Студент повинен **уміти:**

- вирішувати професійні завдання спираючись на гуманістичні, загальнолюдські цінності, особисті знання, ідеї, переконання;
- працювати з науковою та методичною літературою;
- аналізувати історичні процеси, події, факти, давати їм власну оцінку;
- користуватись різноманітними методами дослідження історичного процесу;
- аргументовано відстоювати свої погляди, брати участь у дискусії;
- вміти класифікувати явища культури за їх історичною значимістю, національною приналежністю і стильовими особливостями, а також аналізувати перспективи розвитку української культури;
- користуватися категорійно-понятійним апаратом;
- самостійно, творчо мислити.

При вивченні навчальної дисципліни «Історія України та української культури» студент повинен **оволодіти наступними компетентностями:**

- здатність використовувати знання з історії та культури України у формуванні гуманістичного світогляду, активної громадської позиції, патріотизму;
- застосовувати знання з історичного минулого для прогнозування процесів, перспектив розвитку українського суспільства;

- аналізувати й оцінювати явища культурологічного та політичного розвитку українського суспільства в контексті світової історії;
- ідентифікація власної етнічної самосвідомості через опанування маркерів української культури;
- здатність аналізувати процеси в розвитку світової та національної спадщини;
- володіння категоріями української історії та культури, як протидія асимілятивним тенденціям в сучасному суспільстві.

Передбачаються наступні **результати навчання:**

- визначати основні етапи формування українського етносу, української політичної нації, української держави;
- сформуувати уявлення про історичну пам'ять як провідний маркер етнічної ідентичності;
- аналізувати історичні та культурологічні джерела та історіографію з метою формування критичного сприйняття різноманіття думок, формувати та обґрунтовувати власну позицію;
- аналізувати основні тенденції розвитку культури в їх історичній ретроспективі й перспективі;
- охарактеризувати цивілізаційні витоки і детермінанти української історії та культури.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Історичні і культурні процеси на території сучасної України в давню, середньовічну (до початку XIV ст.), Литовсько-Польську добу, часи козаччини та Гетьманської державності (друга половина XIV ст. - до кінця XVIII ст.).

Тема 1. Вступ до навчальної дисципліни «Історія України та української культури».

Тема 2. Первісна доба і перші цивілізації на території України. Культура та історія давніх слов'ян.

Тема 3. Середньовічна держава Київська Русь (IX-XII ст.).

Тема 4. Феодална роздробленість Київської Русі. Історико-культурний розвиток Галицько-Волинської держави (середина XII - початок XIV ст.).

Тема 5. Соціокультурні процеси на українських землях в Литовсько-Польську добу (друга половина XIV –початок XVII ст.).

Тема 6. Феномен державності і культури козацької спільноти та Запорізької Січі.

Тема 7. Національно-визвольна революція середини XVII ст.: соціокультурні аспекти подій в Україні.

Тема 8. Соціально-політичний та культурний розвиток Української козацької держави другої половини XVII ст. – кінця XVIII ст.

Змістовий модуль 2. Історичні і культурні процеси в українських землях у період національного Відродження XIX – початку XX ст. та новітня історія

України: становлення та розвиток державності та української культури (1930 - ті роки XX – початок XXI ст.)

Тема 9. Історико – культурні регіони України: історичні фактори формування та етнокультурні особливості.

Тема 10. Українські землі під владою Російської імперії та Австро-Угорщини в XIX ст.

Тема 11. Суспільно-політичний, національний та культурний рух в Україні початку XX ст.

Тема 12. Соціокультурні процеси в українських землях у роки національно-визвольних змагань (1917-1921 рр.). Міжвоєнна Україна під владою тоталітарної системи.

Тема 13. Україна в роки Другої світової війни та післявоєнної відбудови (1939 – початок 1950-х рр.).

Тема 14. Україна в період десталінізації (друга половина 1950-х — перша половина 1960-х рр.): нові тенденції розвитку суспільства.

Тема 15. Культурні та суспільно-політичні процеси в Україні у період «застою» (середина 1960-х — середина 1980-х рр.). Україна на переломі (1985 – 1991рр.).

Тема 16. Становлення та розвиток Української незалежної держави. Збереження традиційної та новітні тенденції української культури.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь ого	у тому числі					ус ьог о	у тому числі				
		л	П	л а б	Ін д	с.р		Л	п	лаб	ін д	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Історичні і культурні процеси на території сучасної України в давню, середньовічну(до початку XIV ст.), Литовсько-Польську добу, часи козаччини та Гетьманської державності (друга половина XIV ст. - до кінця XVIII ст.												
Тема 1.Вступ до навчальної дисципліни «Історія України та української культури».	9	2	2		3	3	16	2	2		2	7
Тема 2. Первісна доба і перші цивілізації на території України.	9	2	2		3	3	16	-	-		2	7

Культура та історія давніх слов'ян.												
Тема 3. Середньовічна держава Київська Русь (IX-XII ст.).	9	2	2		3	3	16	-	-		2	7
Тема 4. Феодальна роздробленість Київської Русі. Історико-культурний розвиток Галицько-Волинської держави (середина XII - початок XIV ст.).	9	2	2		3	2	16	-	-		2	7
Тема 5. Соціокультурні процеси на українських землях в Литовсько - Польську добу (друга половина XIV – початок XVII ст.).	9	2	3		2	2	16	-	-		2	7
Тема 6. Феномен державності і культури козацької спільноти та Запорізької Січі.	10	2	3		2	2	15	-	-		2	7
Тема 7. Національно-визвольна революція середини XVII ст.: соціокультурні аспекти подій в Україні.	10	2	3		2	2	15	-	-		1	7
Тема 8. Соціально-політичний та культурний розвиток Української козацької держави другої половини XVII ст. – кінця XVIII ст.	10	2	3		2	2	15	-	-		1	8
Разом за змістовим модулем 1	75	16	20		20	19	125	2	2		14	57

Змістовий модуль 2. Історичні і культурні процеси в українських землях у період національного Відродження XIX – початку XX ст. та новітня історія України: становлення та розвиток державності та української культури (1930 - ті роки XX – початок XXI ст.)

Тема 9. Історико – культурні регіони України: історичні фактори формування та етнокультурні особливості.-	11	2	3		3	3	16	2	2		2	7
Тема 10. Українські землі під владою Російської імперії та Австро-Угорщини в XIX ст.	11	2	3		3	3	16	-	-		2	7
Тема 11. Суспільно-політичний, національний та культурний рух в Україні початку XX ст.	11	2	3		3	3	16	-	-		2	7
Тема 12. Соціокультурні процеси в українських землях у роки національно-визвольних змагань (1917-1921 рр.). Міжвоєнна Україна під владою тоталітарної системи.	11	2	3		3	2	16	-	-		2	7
Тема 13. Україна в роки Другої світової війни та післявоєнної відбудови (1939 – початок 1950-х рр.).	11	2	3		2	2	16	-	-		2	7
Тема 14. Україна в період десталінізації (друга половина 1950-х — перша половина 1960-х рр.): нові тенденції розвитку суспільства.	11	2	3		2	2	15	-	-		2	7
Тема 15. Культурні та суспільно-політичні	10	2	3		2	2	15	-	-		1	7

процеси в Україні у період «застою» (середина 1960-х — середина 1980-х рр.). Україна на переломі (1985 – 1991рр.).												
Тема 16. Становлення та розвиток Української незалежної держави. Збереження традиційної та новітні тенденції української культури.	10	2	2		2	2	15	-	-		1	8
Разом за змістовим модулем 2	75	16	20		20	19	125	2	2		14	57
Всього	150	32	40		39	39	150	4	4		28	114

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
	Не заплановано навчальним планом	

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Очна / заочна
1.	Прадавня історія українських земель. Архаїчні культури на території сучасної України.	2/2
2.	Два етапи історії та культури Київської Русі (IX – середина XII ст.).	2/-
3.	Історія та культурний розвиток українських земель в період феодальної роздробленості (середина XII – початок XIV ст.)	2/-
4.	Розвиток культури в українських землях в литовсько-польську добу (друга половина XIV – перша половина XVII ст.).	2/-
5.	Запорізька Січ та історико-культурні особливості українського козацтва	2/-
6.	Два етапи Національно-визвольної революції середини XVII ст. Становлення української державності.	2/-
7.	Розвиток культури та суспільно-політичного	2/-

	життя в українських землях у часи Руїни та Гетьманщини.	
8.	Ліквідація української державності Російським урядом у XVIII ст.: соціальні, політичні, економічні, культурні наслідки.	2/-
9.	Історико-культурні регіони та теорії етногенезу.	2/-
10.	Історико-культурний розвиток Західноукраїнських земель під владою Австро-Угорщини в XIX ст.	2/-
11.	Українське національно-культурне Відродження (XIX – початок XX ст.)	2/-
12.	Українські землі початку XX ст.: соціально-економічний, політичний та культурний розвиток.	3/-
13.	Культурна політика в українських землях в роки національно-визвольних змагань (1917-1921 рр.).	3/-
14.	Українські землі в роки Другої світової війни та повоєнний період (1939 – початок 1950-х рр.).	3/-
15.	Нові тенденції розвитку українського суспільства в часи Хрущовської «відлиги» (друга половина 1950-х — перша половина 1960-х рр.).	3/-
16.	Розвиток культури в УРСР (середина 1960-х – 1991 рр.).	3/-
17.	Розвиток української державності в часи незалежності.	3/-
	Усього годин	40/2

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Не передбачено навчальним планом	

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин Очна / заочна
Тема 1. Вступ до навчальної дисципліни «Історія України та української культури»		
1.	Феномен української історії культури.	¼
2.	Культура як маркер етнічної ідентичності. Українська ментальність.	¼

Тема 2. Первісна доба і перші цивілізації на території України. Культура та історія давніх слов'ян		
3.	Основні етапи розвитку та культура первісного суспільства.	1/4
4.	Культура і історія народів Північного Причорномор'я (кіммерійці, скіфи, сармати, давні греки): матеріальна та духовна спадщина.	1/4
Тема 3. Середньовічна держава Київська Русь (IX-XII ст.)		
5.	Династична історія Київської Русі.	1/4
6.	Прийняття християнства в Київській Русі.	1/4
Тема 4. Феодална роздробленість Київської Русі. Історико-культурний розвиток Галицько-Волинської держави (середина XII - початок XIV ст.)		
7.	Формування української народності.	1/4
8.	Архітектура, мистецтво, література Галицько-Волинського князівства.	1/4
Тема 5. Соціокультурні процеси на українських землях в Литовсько-Польську добу (друга половина XIV–початок XVII ст.)		
9.	Братства та їх роль у боротьбі проти шляхетсько-польського наступу католицизму.	1/4
10.	Боротьба православних проти унії. Полемічні твори.	1/4
Тема 6. Феномен державності і культури козацької спільноти та Запорізької Січі		
11.	Утворення реєстрового козацтва.	1/4
12.	Формування традиційної культури українського козацтва.	1/4
Тема 7. Національно-визвольна революція середини XVII ст.: соціокультурні аспекти подій в Україні		
13.	Народні герої-полководці Національно-визвольної революції: Іван Богун, Іван Золотаренко, Данило Нечай, Нестор Морозенко, Максим Кривоніс, Мартин Пушкар, Мартин Небаба, Матвій Гладкий та ін.	1/3
14.	Етапи заселення та особливості устрою Слобідської України.	1/3
Тема 8. Соціально-політичний та культурний розвиток Української козацької держави другої половини XVII ст. – кінця XVIII ст.		
15.	Діяльність гетьманів України.	1/3
16.	Обмеження царизмом та поступова ліквідація української державності.	1/3
17.	Козацькі літописи (Самовидця, Григорія Грабянки, Самійла Величка), «Історія Русов» Григорія Полетики – основа формування української історіографії.	1/3
Тема 9. Історико – культурні регіони України: історичні фактори		

формування та етнокультурні особливості		
18.	Самобутні риси духовної культури українського народу.	1/3
19.	Етнічне районування та етнічні групи: історія та сьогодення.	1/3
Тема 10. Українські землі під владою Російської імперії та Австро-Угорщини в XIX ст.		
20.	Відкриття університетів та їх роль у розвитку культури в українських землях.	1/3
21.	Демократичні реформи 60-70-х рр. у Російській імперії. Особливості проведення реформ в українських губерніях.	1/3
Тема 11. Суспільно-політичний, національний та культурний рух в Україні початку XX ст.		
22.	Національно-визвольний рух в Україні початку XX ст.	1/3
23.	Культурно-освітня діяльність «Просвіт».	1/3
Тема 12. Соціокультурні процеси в українських землях у роки національно-визвольних змагань (1917-1921 рр.). Міжвоєнна Україна під владою тоталітарної системи		
24.	«Розстріляне Відродження». Доля української інтелігенції в 1930-х рр.	1/3
25.	Суспільно-політичне життя та економічний розвиток українських земель в складі УРСР.	1/3
Тема 13. Україна в роки Другої світової війни та післявоєнної відбудови (1939 – початок 1950-х рр.)		
26.	Соціально-економічні, культурні та політичні зміни в Західній Україні після об'єднання українських земель (1939 –початок 1940 рр.).	1/3
Тема 14. Україна в період десталінізації (друга половина 1950-х — перша половина 1960-х рр.): нові тенденції розвитку суспільства		
27.	Реабілітація українських діячів культури.	1/3
28.	Шестидесятники.	1/3
29.	Вирішення соціальних проблем в УРСР.	1/3
Тема 15. Культурні та суспільно-політичні процеси в Україні у період «застою» (середина 1960-х — середина 1980-х рр.). Україна на переломі (1985 – 1991рр.)		
30.	Провідні теми літературної спадщини в період «застою».	2/3
31.	Чорнобильська катастрофа.	2/3
Тема 16. Становлення та розвиток Української незалежної держави. Збереження традиційної та новітні тенденції української культури		
32.	Сучасний український кінематограф.	2/3
33.	Збереження та відновлення української традиційної	2/3

	культури.	
34.	Євроінтеграційні процеси в сучасній Україні.	2/3
	Усього годин	39/114

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин Очна / заочна
Тема 1. Вступ до навчальної дисципліни «Історія України та української культури»		
1.	Етнічна культура і соціум.	½
Тема 2. Первісна доба і перші цивілізації на території України. Культура та історія давніх слов'ян		
2.	Релігійні уявлення давніх людей.	½
3.	Матеріальна та духовна культура слов'ян.	½
Тема 3. Середньовічна держава Київська Русь (IX-XII ст.)		
4.	Пам'ятки світської та сакральної архітектури.	1/2
Тема 4. Феодальна роздробленість Київської Русі. Історико-культурний розвиток Галицько-Волинської держави (середина XII - початок XIV ст)		
5.	Особливості розвитку князівств Південно-Західної Русі.	½
6.	Виникнення та поширення назви «Україна».	1/1
Тема 5. Соціокультурні процеси на українських землях в Литовсько-Польську добу (друга половина XIV–початок XVII ст.)		
7.	Острозька академія та Києво - Могилянська академія, їх роль в розвитку освіти та збереження української культури.	1/1
Тема 6. Феномен державності і культури козацької спільноти та Запорізької Січі		
8.	Козацько-селянські повстання кінця XVI ст.	1/1
Тема 7. Національно-визвольна революція середини XVII ст.: соціокультурні аспекти подій в Україні		
9.	Діяльність Б.Хмельницького по створенню української державності.	1/1
10.	Розвиток архітектури та скульптури в Україні в середині XVII ст.	1/1
Тема 8. Соціально-політичний та культурний розвиток Української козацької держави другої половини XVII ст. – кінця XVIII ст.		
11.	Відкриття Львівського університету (1661).	1/1
12.	Адміністративно-політичний устрій та соціально-економічне життя Гетьманщини.	1/1

Тема 9. Історико – культурні регіони України: історичні фактори формування та етнокультурні особливості		
13.	Автохтонність українського народу, історичні концепції щодо його формування.	1/1
Тема 10. Українські землі під владою Російської імперії та Австро-Угорщини в ХІХ ст.		
14.	Театральне мистецтво. Плеяда видатних українських акторів (Г. Затиркевич, М. Садовський, К. Саксаганський, М. Кропивницький, І. Тобілевич, М. Заньковецька).	1/1
Тема 11. Суспільно-політичний, національний та культурний рух в Україні початку ХХ ст.		
15.	Основні напрямки та представники мистецьких течій в українській культурі початку ХХ ст.	1/1
16.	Причини поразки та історичне значення революції 1905-1907 рр.	1/1
Тема 12. Соціокультурні процеси в українських землях у роки національно-визвольних змагань (1917-1921 рр.). Міжвоєнна Україна під владою тоталітарної системи		
17.	Радянізація економіки УРСР - індустріалізація та колективізація.	1/1
18.	Національно-визвольний рух на Західній Україні. Буковина і Закарпаття в 20-30-ті рр.	2/1
Тема 13. Україна в роки Другої світової війни та післявоєнної відбудови (1939 – початок 1950-х рр.)		
19.	Діяльність працівників науки та культури в Україні в роки радянсько-німецької війни.	2/1
Тема 14. Україна в період десталінізації (друга половина 1950-х — перша половина 1960-х рр.): нові тенденції розвитку суспільства		
20.	Реформування системи освіти за часи М.Хрущова	2/1
Тема 15. Культурні та суспільно-політичні процеси в Україні у період «застою» (середина 1960-х — середина 1980-х рр.). Україна на переломі (1985 – 1991рр.)		
21.	Українське дисиденство.	2/1
Тема 16. Становлення та розвиток Української незалежної держави. Збереження традиційної та новітні тенденції української культури		
22.	Сучасний Конституційний процес в Україні.	2/1
23.	Участь України в міжнародних/європейській конкурсах: проблеми та досягнення.	2/1
	Усього годин	39/28

Формою індивідуальної роботи може виступати також написання науково-дослідної роботи згідно з вимогами, розробленими Кафедра суспільно-гуманітарних дисциплін (див. Арзуманова Т.В. Методичні

вказівки до виконання індивідуальних завдань з курсів «Історія української культури», «Історія України», «Політологія», «Україна в сучасному світі» для студентів усіх спеціальностей.- Х: ХНУБА, 2016.) за наступною тематикою:

1. Міграційна та автохтонна теорії походження українського народу.
2. Передслов'янське населення України, його матеріальна та духовна культура.
3. Особливості культури слов'янської доби в історії стародавньої України (Від держави антів до Княжої Русі).
4. Дохристиянська, культура України-Русі .
5. Вплив християнства на духовну культуру Київської Русі.
6. Літературні пам'ятки Київської Русі, їх історичне значення. «Повість временних літ» - видатна пам'ятка духовної культури Київської Русі.
7. Архітектура і образотворче мистецтво Київської Русі.
8. Усна народна творчість як елемент духовної культури українського народу.
9. Початок книгодрукування в Україні.
10. Церковна та культурно-просвітницька діяльність П. Могили.
11. Козацькі літописи - визначна пам'ятка духовної культури України.
12. Козацьке бароко та його характерні риси.
13. Діяльність братських шкіл в Україні.
14. Полемічна література в Україні кінця XVI - першої половини XVII ст.
15. Творчий внесок Г.Сковороди в духовну культуру українського народу.
16. Українська національна ідея та її розвиток на різних етапах національно-культурного Відродження в Україні.
17. І. П. Котляревський - визначний діяч української культури,
18. Т. Г. Шевченко та розбудова української культури в XIX ст.
19. Ідеї українського Відродження в діяльності Кирило-Мефодіївського товариства.
20. Ідеї українського відродження в діяльності Кирило-Мефодіївського товариства.
21. Ідеї українського національно-культурного відродження у творчості Олександра Потебні.
22. М. П. Драгоманов і національно-культурне відродження в Україні другої половини XIX ст.
23. І. Франко - видатний діяч української культури.
24. Творчий внесок Лесі Українки у духовну культуру українського народу.
25. Українська греко-католицька церква та національно-культурне відродження в Галичині.
26. Діяльність «Руської трійці» на ниві національно-культурного відродження Галичини.
27. М. С. Грушевський і національно-культурне відродження в Україні кінця XIX - початку XX ст.
28. Микола Лисенко - визначний діяч музичної культури України.
29. Культурно-просвітницька діяльність Наукового Товариства ім. Т.Г. Шевченка.
30. Українізація в 20-х роках та її значення для культурного розвитку України.

31. «Розстріляне відродження» 20-30-х років ХХ.
32. Микола Хвильовий - визначний діяч «розстріляного відродження».
33. Олександр Довженко - основоположник українського кіномистецтва.
34. Лесь Курбас і українське театральне мистецтво 20-х років ХХ ст.
35. Репресивні акції сталінізму та їх трагічний вплив на українську національну культуру.
36. Стрілецький епос та його місце в українській культурі ХХ ст.
37. Митрополит Української Греко-католицької церкви Андрей Шептицький - визначний діяч духовної культури українського народу.
38. Зарубіжні українці.
39. Українська церква і процес національного відродження.
40. Модерністські постановки А. Жолдака «Тобілевича четвертого» у Харківському театрі ім. Т. Шевченка.

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Провідною формою організації навчального процесу залишається **лекція**. Лекції проводяться за різними методиками - узагальнені, оглядові, проблемні, дискусійні, актуальні тощо. На невеликих потоках доцільно проведення лекцій-конференцій. Викладачі широко застосовують презентації теоретичного матеріалу у POWER POINT. Головна мета лекції – допомогти студентам глибоко вивчити найбільш складні теоретичні положення і важливі історичні події. Лекція в багатьох випадках полегшує вивчення предмета, самостійну роботу, підготовку до семінарів, екзамену. Обов'язково ведеться запис назви теми, плану лекції і літературних джерел та провідних положень теми. На **семінарах**, що проводяться у складі навчальних груп, переважає відробітка навичок діалогової форми засвоєння навчальної дисципліни «Історія і культура України», перевірка рівня засвоєння студентами самостійно набутих знань шляхом **співбесіди, виконання тестів, термінологічних диктантів, обговорення** підготовлених студентами **рефератів та індивідуальних творчих завдань, виконання контрольних робіт**. В останні роки добре зарекомендували себе **семінари – диспути, семінари - круглі столи, семінари-екскурсії**, використання методик **«бліц-опитування» та «перехресного опитування»**. Самостійна робота складається із індивідуальної роботи студентів та самостійної роботи під керівництвом викладача, зокрема, складання **хронологічних таблиць, тезаріусу, виконання творчих та теоретичних завдань, підготовка презентацій в POWER POINT, написання наукової роботи** засобами усно історичних досліджень тощо. Консультації студентів відбуваються за розкладом та дистанційно через соціальні мережі.

В контексті концепції медіаосвіти, яка ставить за мету інтенсифікацію навчального процесу та підвищення інтересу студентів, семінари проводяться у формі діалогу, дискусії, ділових ігор з використанням мультимедійних технологій.

Особливістю вивчення курсу є проблемний підхід до висвітлення тем дисциплін та закріплення матеріалу в образній формі на засіданнях Кіноклубу,

де проводиться обговорення авторських кінофільмів та творчих робіт студентів (текстових та аудіо-відео есе). Засідання проводяться як образна форма подачі та обговорення основних понять навчальних дисциплін. Основні проблеми гуманітарного знання, що вивчаються на лекціях і практичних заняттях отримують аудіо-візуальну реалізацію в електронній презентації, підготовленій викладачем спільно з учнями і закріплюється в усному обговоренні-грі як основному форматі заняття-тренінгу. На базі цього студенти готують текстові та аудіо-візуальні есе, які подаються як тези на студентську наукову конференцію.

Підсумковою формою контролю знань студентів є **екзамен**.

11. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль якості засвоєння матеріалу теми проводиться у вигляді: усне опитування; письмові роботи (поточні контрольні роботи); виконання теоретичних завдань (складання схем, таблиць тощо); підготовка творчих завдань; оцінка за підготовлений ІНДЗ; виконання тестових завдань; виконання хронологічних та термінологічних диктантів; підготовка повідомлень; написання та захист рефератів; складання хронологічних таблиць; підготовка доповідей; виконання творчих завдань.

Модульний контроль якості засвоєння навчальної програми проводиться у вигляді модульних контрольних робіт.

Підсумковий контроль якості засвоєння навчальної програми проводиться у вигляді екзамену.

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					
T1,2	T3,4	T5,6	T7,8	T9,10	T11,12	T13,14,	T15,16	Екзамен (0-40 балів)	60-100
4-7	4-7	4-8	6-8	4-7	4-7	4-8	6-8		

T1,T2,T3....T16 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

В 2016/2017 навчальному році було підготовлено комплекс КМЗ, який розміщено на сайті кафедри <http://ukrainoznavstvo.kl.com.ua/>:

Солошенко О.М., Арзуманова Т.В. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Історія і культура України» до самостійного вивчення теми «Теоретичні питання «Історії і культури України» для студентів усіх спеціальностей. – Х.: ХНУБА, 2017.

Солошенко О.М. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Історія і культура України». Частина 1. – Х.: ХНУБА, 2017.

Арзуманова Т.В. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Історія і культура України». Частина 2. – Х.: ХНУБА, 2017.

Кошкіна О.І. Методичні вказівки до семінарських занять з дисципліни «Історія і культура України». – Х.: ХНУБА, 2017.

Арзуманова Т.В. Методичні вказівки до проведення індивідуальної роботи з навчальної дисципліни «Історія і культура України». – Х.: ХНУБА, 2017.

Солошенко О.М. Методичні вказівки до проведення самостійної роботи з навчальної дисципліни «Історія і культура України». – Х.: ХНУБА, 2017.

Студентам також рекомендуються **додатково** такі **методичні видання**:

Власенко О.І. Історія української культури. Конспекти лекцій (у 2-х ч.).- Х: ХНУБА, 2012.

Арзуманова Т.В., Кошкіна О.І. Програма і методичні вказівки до самостійного вивчення курсу «Історія української культури» для студентів усіх спеціальностей.- Х: ХНУБА, 2015.

Солошенко О.М., Арзуманова Т.В. Методичні вказівки до проведення самостійної та індивідуальної роботи з курсу «Історія української культури» для студентів усіх спеціальностей.- Х: ХНУБА, 2016.

Солошенко О.М. Методичні вказівки і завдання для самостійної роботи студентів з курсу «Історія України» для студентів усіх спеціальностей.- Х: ХНУБА, 2015.

Солошенко О.М., Арзуманова Т.В. Методичні вказівки до виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань з курсу «Історія української культури» для студентів усіх спеціальностей.- Х: ХНУБА, 2016.

Солошенко О.М., Маслова Л.В. Методичні вказівки до проведення самостійної та індивідуальної роботи з курсу «Історія України» для студентів усіх спеціальностей.- Х: ХНУБА, 2016.

Романова С.С. Методичні вказівки до семінарських занять з курсу «Історія української культури» для студентів усіх спеціальностей.- Х: ХНУБА, 2016.

Романова С.С. Методичні вказівки до виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань з курсу «Історія України» для студентів усіх спеціальностей.- Х: ХНУБА, 2016.

Арзуманова Т.В. Методичні вказівки до виконання індивідуальних завдань з курсів «Історія української культури», «Історія України», «Політологія», «Україна в сучасному світі» для студентів усіх спеціальностей.- Х: ХНУБА, 2016.

Солошенко О.М. Програма та завдання для самостійного вивчення курсу «Історія України» для студентів усіх спеціальностей.- Х: ХНУБА, 2016.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Анісімов В.В. Історія української культури [Текст] : слов.-довід. : навч. посіб. для студентів ВНЗ / В. В. Анісімов ; Ун-т банк. справи Нац. банку України. - Київ : УБС НБУ, 2014. - 319 с. - [Електронний ресурс].

5. Історія української культури : навчальний посібник / Н. Д. Пальм., Т. Є. Гетало. –Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 296 с. - [Електронний ресурс].

6. Історія української культури : навчальний посібник /За ред. О.Ю.Павлова.- К.: Центр учбової літератури, 2013.- 340 с. – [Електронний ресурс].

7. Історія України / Навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей. - [Електронний ресурс].

10. Українська культура: цивілізаційний вимір / Я. С. Калакура, О. О. Рафальський, М. Ф. Юрій. – К.: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2015. – 496 с. – [Електронний ресурс].

Допоміжна

1. Андреев В.М., Руденко А.С. Рід Дорошенків у громадсько-політичному та культурному житті України (XVII – початок XX ст.) / В.М.Андреев, А.С.Руденко // Український історичний журнал. - 2015. - № 1. – С. 39-57. – [Електронний ресурс].

2. Бовгиря А.М. Образа честі гетьмана у XVIII ст./ А.М.Бовгиря // Український історичний журнал. - 2016. - № 2. – С. 87-97. – [Електронний ресурс].

3. Булгакова О.В. Круглий стіл «Горбачовська “перебудова”»: український контекст (до 30-річчя проголошення курсу)»/ О.В.Булгаков // Український історичний журнал. - 2015. - №3. – С.233-235. – [Електронний ресурс].

4. Веденєєв Д.В., Лисенко О.Є. Протидія радянських спецслужб німецьким розвідці й контррозвідці на території України в 1941–1944 рр./ Д.В.Веденєєв., О.Є.Лисенко // Український історичний журнал. - 2015. - № 6. – С. 69-92. – [Електронний ресурс].

5. Віднянський С.В. Чому та як Українська РСР стала однією з країн-засновниць ООН? (до 70-річчя Організації Об'єднаних Націй і членства в ній України) / С.В. Віднянський // Український історичний журнал. - 2015. - №6 – С.175-195. – [Електронний ресурс].
6. Вронська Т.В., Пастушенко Т.В. Зворотний бік війни: Історичний та соціально-правовий портрет радянських оточенців / Т.В. Вронська, Т.В. Пастушенко // Український історичний журнал. - 2015. - № 2. – С. 22- 42. – [Електронний ресурс].
7. Зеркаль М.М. Освіта національних меншин України (1990–2000-ні рр.) / М.М. Зеркаль // Український історичний журнал. - 2013. - №2 – С.121-136. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://history.org.ua/JournALL/journal/journal_2013_2/journal_2013_2.pdf
8. Єфіменко Г.Г. Історія створення та автентичний зміст «воєнно-політичного союзу» між УСРР та РСФРР (березень – червень 1919 р.) / Г.Г. Єфіменко // Український історичний журнал. - 2014. - №1 – С.120-146. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://history.org.ua/JournALL/journal/journal_2014_1/journal_2014_1.pdf
9. Іваненко О.А. Зв'язки вчених Новоросійського університету із зарубіжними науковими центрами (друга половина XIX – початок XX ст.) / О.А. Іваненко // Український історичний журнал. - 2013. - №4 – С.112-136. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://history.org.ua/JournALL/journal/journal_2013_4/journal_2013_4.pdf
10. Іщенко О.С. Візантійська спадщина Володимира Мономаха в історичній пам'яті / О.С. Іщенко // Український історичний журнал. - 2016. - № 1. – С. 21-38. – [Електронний ресурс].
11. Гай-Нижник П.П. Пошук державної моделі УНР: ідея та крах «трудового принципу» (грудень 1918 – липень 1919 рр.) / П.П. Гай-Нижник // Український історичний журнал. - 2016. - № 1. – С. 79-98. – [Електронний ресурс].
12. Горобець В.М. «Чорна рада» 1663 р.: подія та її соціополітичний контекст / В.М. Горобець // Український історичний журнал. - 2013. - №4 – С.78-112. – [Електронний ресурс].
13. Гуржій О.І. Проблема збереження територіальної цілісності Гетьманщини за царювання Петра I / О.І. Гуржій // Український історичний журнал. - 2015. - №3. – С.73-88. – [Електронний ресурс].
15. Колесник І.І. Біографічний світ Тараса Шевченка / І.І. Колесник // Український історичний журнал. - 2014. - №3 – С.78-100.
16. Котляр М.Ф. Еволюція суспільного життя Київської Русі (до середини XII ст.) / М.Ф. Котляр // Український історичний журнал. - 2015. - №3. – С.21-37. – [Електронний ресурс].
17. Культурне життя на Донбасі під час нацистської окупації / Д.М. Титаренко // Український історичний журнал. - 2015. - № 2. – С. 67-85. – [Електронний ресурс].
18. Левчук Н.М., Боряк Т.Г., Воловина О., Рудницький О.П., Ковбасюк А.Б. Втрати міського й сільського населення України внаслідок Голодомору в 1932–1934 рр.: нові оцінки / Н.М. Левчук, Т.Г. Боряк, О. Воловина, О.П. Рудницький,

- А.Б.Ковбасюк // Український історичний журнал. - 2015. - №4. – С.84-113. – [Електронний ресурс].
19. Лисенко О.Є. Важкий шлях до миру: українське суспільство та влада у середині 1940 – на початку 1950-х рр./ О.Є. Лисенко // Український історичний журнал. - 2015. - №5 – С.19-43.
21. Парахіна М.Б. Особливості русифікації в УРСР у другій половині 1950 – першій половині 1960-х рр. (з історії мовної проблеми)/ М.Б.Парахіна// Український історичний журнал. - 2014. - №4 – С.128-147. – [Електронний ресурс].
22. Повсякдення ранньомодерної України. Історичні студії в 2-х томах. – Т. 2: Світ речей і повсякденних уявлень / Гол. ред. В. Смолій; Відп. ред. В. Горобець; Ред. кол.: Н. Старченко (заст. відп. ред.), Н. Білоус (відп. секр.), О. Романова. НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2013. – 358 с. - [Електронний ресурс].
23. Проблеми історії України ХІХ – початку ХХ ст. / Ред. кол.: О. П. Реєнт (гол. редкол.), В. В. Шевченко (секр. редкол.), В. Й. Борисенко, О. І. Гуржій, О. В. Добржанський, Г. Д. Казьмирчук, І. А. Коляда, В. П. Коцур, О. А. Удод, Л. Ф. Циганенко, В. С. Шандра, Н. А. Шип. Інститут історії України. – Вип. XXV. – К.: Інститут історії України, 2016. – 285 с.- [Електронний ресурс].
24. Пріцак О.Й. Що таке історія України? / О.Й.Пріцак // Український історичний журнал. - 2015. - № 1. – С.177 - 211. – [Електронний ресурс].
- 27.Ричка В.М. Спадщина Володимира Мономаха/ В.М.Ричка// Український історичний журнал. - 2013. - №3 – С.98-113. – [Електронний ресурс].
28. Серов Д.О., Таїрова-Яковлева Т.Г. Смерть П.Полуботка в Петербурзі: як це сталося й що саме планував Петро І/ Д.О.Серов, Т.Г. Таїрова-Яковлева// Український історичний журнал. - 2015. - №6 – С.48-58.
29. Скржинська М.В. Релігія та влада в Боспорському царстві й Ольвії VI–I ст. до н.е. / М.В. Скржинська// Український історичний журнал. - 2014. - №4 – С.17-27. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://history.org.ua/LiberUA/journal_2014_4/journal_2014_4.pdf
30. Соціальні трансформації в Україні: пізній сталінізм і хрущовська доба: Колективна монографія / Відп. ред. В. М. Даниленко; Ред.-упоряд. Н. О. Лаас; Авт. кол.: О. Г. Бажан, П. М. Бондарчук, В. К. Борисенко, О. В. Булгакова, В. М. Даниленко, П. І. Киричевський, В. О. Крупина, Н. О. Лаас, В. М. Мазур, М. К. Смольницька, Н. М. Хоменко, В. П. Швидкий, О. В. Янковська. НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2014. – 697 с.- [- Електронний ресурс].
32. Стяжкіна О.В. Жінки України в повсякденні окупації: відмінності сценаріїв, інтенції й ресурси виживання/ О.В.Стяжкіна // Український історичний журнал. - 2015. - № 2. – С. 42-67. – [Електронний ресурс].
33. Тимченко Р.В. Євген Петрушевич – лідер Західноукраїнської Народної Республіки (до 150-річчя з дня народження та 95-річчя з дня утворення ЗУНР)/ Р.В.Тимченко// Український історичний журнал. - 2013. - №5 – С.143-157. – [Електронний ресурс].

34. Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика. Збірник статей / Відп. ред. В.М. Даниленко. — Вип. 21: Спеціальний: Матеріали «круглого столу» «Горбачовська “перебудова”: український контекст» (м. Київ, Інститут історії України НАН України, 21 травня 2015 р.). — Київ: Інститут історії України НАН України, 2016. — 328 с.- [Електронний ресурс].
35. Україна в міжнародних відносинах. Енциклопедичний словник-довідник. Випуск 6. Біографічна частина: Н–Я / Відп. ред. М.М. Варварцев. — К.: Ін-т історії України НАН України, 2016. — 370 с.- [Електронний ресурс].
36. Федьков О.М. «Товариш Павлов» і розкол РУП / О.М.Федьков// Український історичний журнал. - 2015. - №3. – С.88-108. – [Електронний ресурс].
37. Шевченко В.М. Реформи 1860–1890-х рр. у Російській імперії: сучасне трактування/ В.М.Шевченко// Український історичний журнал. - 2013. - №5 – С.117-124. – [Електронний ресурс].
38. Якубець О.А. В.Щербицький та ідеологія: до питання щодо причин «маланчуківщини»/ О.А.Якубець // Український історичний журнал. - 2014. - №5 – С.107-126. – [Електронний ресурс].

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ХНУБА
2. Библиотека украинской литературы. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrlib.com.ua/>
3. Галерея Софія-А. Современное украинское искусство.– [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sofia-a.com/>
4. Зодчество. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://architecture.artyx.ru/books/item/f00/s00/z0000001/st005.shtml>
5. Галерея українських художників и скульпторов ХХ века. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://storinka-m.kiev.ua>
6. Галерея Марии Приймаченко.– [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://krok.te.ua/zvirshi/prymachenko/>
7. Галерея Белокур. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrkolo.com/bilokur>
8. Журнал «Музеи Украины». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.museum-ukraine.org.ua/>
9. Замки и храмы Украины – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.castles.com.ua/?index>
10. Искусство Украины.– [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.artukraine.com/>
11. Історичний факультет Київського державного університету ім. Т. Шевченка. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.history.univ.kiev.ua>
12. Український інститут національної пам'яті. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.memory.gov.ua/page/ukrainska-druga-svitova>
13. Інститут народознавства НАН України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ethnology.lviv.ua/>
14. Коллекция памятников древней украинской литературы и исследований литературы. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://litopys.org.ua/>

- 15.Музейное пространство Украины.– [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ukrmuseum.org.ua/ua/main/>
- 16.Музей украинского народного декоративного искусства. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа:<http://mundm.iatp.org.ua/>
- 17.Национальная библиотека Украины им. В. Вернадского. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.nbuv.gov.ua/eb/ukr.html>
- 18.Независимый культурологический журнал.– [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ji-magazine.lviv.ua/>
- 19.Поисковые системы по истории и культуре. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа:<http://www.mavica.ru/directory/ukr/3.html>
- 20.Сайт інституту Етнографії Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ethnography.org.ua/>
- 21.Украинское наследие.– [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.heritage.com.ua/
- 22.Украинский центр культурных исследований. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.culturalstudies.in.ua/zv_2004_8.php
- 23.Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г.Короленка. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://korolenko.kharkov.com/cgi-bin/wcatalog/irbis?LNG=uk&C21COM=F&I21DBN=IBIS&P21DBN=IBIS>
- 24.Церкви Львова.– [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://city.litech.lviv.ua/old_churches/